

Eduskunnan sivistysvaliokunta

Lausunto

04/09/2025

JHL/LA/055/2025

SiV@eduskunta.fi

HE 55/2025 VP

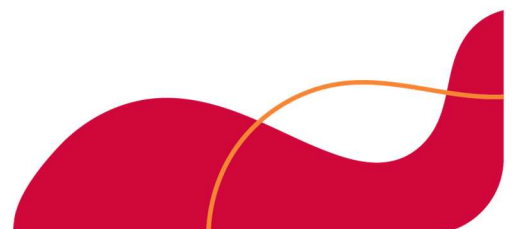
JULKISTEN JA HYVINVOINTIALOJEN LIITTO RY:N LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE LAIKSI VARHAISKASVATUSLAIN MUUTTAMISESTA

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry kiittää mahdollisuudesta olla kuultavana lakiluonnoksesta varhaiskasvatuslain muuttamiseksi.

JHL:N LAUSUNTO

Käsillä olevassa esityksessä säädettäisiin yksityisen päiväkotitoiminnan luvanvaraisuuden purkamisesta. Edellinen hallitus muutti yksityisen päiväkotitoiminnan harjoittamisen luvanvaraiseksi, mikä oli oikea suuntaus. Nykyisen luvanvaraisuuden myötä yksityisen päiväkotitoiminnan laadun turvaaminen sekä varhaiskasvatuslain toteutumisen varmistaminen yksityisessä päiväkotitoiminnassa on ollut aiempaa selkeämpää. Luvanvaraistamisen myötä **vahvistettiin yksityisen varhaiskasvatuksen ennakollista valvontaa ja siirrettiin valvonnan painopistettä entistä selkeämmin jälkivalvonnasta ennakollisen valvonnan puolelle**, mikä on erityisesti lasten hyvinvointi huomioiden tärkeää. Luvanvaraisuus myös selkeyttää työnjakoa kunnan ja lupaviranomaisen välillä sekä sääntelee tarkkarajaisemmin luvan saamisen ja mahdollisen menettämisen edellytyksistä. Yksityisen päiväkotitoiminnan luvanvaraistamisella myös yhdenmukaistettiin varhaiskasvatusta koskevaa lainsäädäntöä suhteessa muuhun koulutusta koskevaan lainsäädäntöön ottaen samalla huomioon lapsen oikeuden turvalliseen ja normien mukaiseen varhaiskasvatukseen.

Yksityinen palveluntuotanto on varhaiskasvatuksessa yleistynyt. Yhdistyspohjaisten ja pienten alueellisten toimijoiden rinnalle on noussut maanlaajuisesti toimivia tai ulkomaisessa omistuksessa olevia yrityksiä, jotka ovat kasvattaneet markkinaosuuttaan. Paikallinen vaihtelu on kuitenkin suurta. **JHL:n näkemyksen mukaan paikalliset vaihtelut varhaiskasvatuspolitiikassa vaarantavat lasten yhdenvertaisuuden toteutumisen.** Kuntien palveluntuotanto on kirjavaa: osa kunnista yksityistää varhaiskasvatuspalvelujaan vauhdilla, kun taas osa tuottaa kaikki

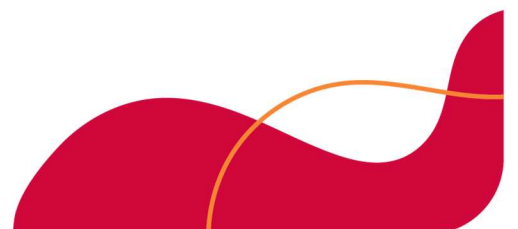

varhaiskasvatuspalvelut itse. Paikoin kunnat yksityistävät palveluitaan investointikustannusten siirtämiseksi yksityiselle palveluntuottajalle ja toisaalta vedoten yksityisten yritysten ketteryyteen toiminnan aloittamisessa. JHL näkee kuitenkin vaaran paikan siinä, että **mahdollisten jälkeensä tehtävien toiminnantarkastusten seurauksena voidaan joutua tekemään äkillisiä muutoksia** toimintaan. Silloin lapsille täytyykin pikavauhtia löytää uusi päiväkotipaikka, mikä jo itsessään on ennen kaikkea **lapselle kuormittava prosessi**.

JHL liputtaa edelleen varhaiskasvatustoiminnan luvanvaraisuuden puolesta, ja harkintakriteereihin JHL toivoo vahvaa kontekstia palvelun järjestämisen edellytyksiin. On tärkeää, että **selvitetään palvelun järjestäjän rikkeiden tausta ja että rikosoikeudelliset vastuut käyvät selviksi** hakumenettelyn aikana. Valitettavasti niin kotimaassa kuin kansainvälisestikin ikävimpiä väärinkäytöksiä koetaan useammin juuri yksityisten toimijoiden kohdalla.

Lupaviranomaisen tulee varmistua myös hakijan tosiasiallisesta kyvystä ja kapasiteetista järjestää päiväkotitoimintaa, ja ennen luvan myöntämistä on **selvitettävä myös järjestäjän taloudelliset edellytykset** pitää yllä toimintaa myös asiakasmäärien laskiessa. **Olisi huolestuttava muutos, jos päiväkotitoiminnan saa aloittaa pelkällä ilmoituksella käytännössä kuka tai mikä tahansa yritys, järjestö tai aatteellinen tai uskonnollinen yhdistys** ilman, että palveluntuottajan yleisiä edellytyksiä tarkastetaan ennalta. Naapurimaassa Ruotsissa luvanvaraisuudesta luopuminen on johtanutkin siihen, että varhaiskasvatuksen laatu vaihtelee laajasti, ja aatteellisesti painottuneiden varhaiskasvatuksen yksiköiden määrä on kasvanut. Myös työntekijöiden näkökulmasta on tärkeää, että **varmistutaan toiminnan harjoittajan valmiuksista tarjota asialliset ja turvalliset työolot, ja huolehtia työnantajavelvoitteistaan**.

Kunnissa yksityistä varhaiskasvatusta perustellaan usein järjestämisen taloudellisuudella, ja toisaalta kunnan varhaiskasvatuspalveluvalikon laajentumisella ja asiakkaiden valinnanvapauden lisääntymisellä. Valinnanvapauden toinen puoli on kuitenkin asiakaskunnan valikoituminen. Palveluntuottaja voi valita itse asiakkaansa tai rajata palvelunsa esimerkiksi siten, että palveluun päätyvät vain tietyntyyppiset asiakkaat. Valikoinnin kriteereitä ovat esimerkiksi lapsen tuen tarve, osa-aikaisuus, kokopäiväisyys, lapsen ikä tai jopa sukupuoli. Asiakkaat voivat valikoitua myös oman taloudellisen tilanteensa perusteella. Paikallisesti vaihtelevat käytännöt ovat aiheuttaneet sen, että lasten oikeus tukeen ei ole toteutunut yhdenvertaisesti. **Yhdenvertaisuuden toteutumisen kannalta on ensiarvoisen tärkeää, että sekä laadukasta varhaiskasvatusta että erityistä tukea on yhdenvertaisesti tarjolla kaikissa kunnallisissa ja yksityisissä varhaiskasvatusyksiköissä**. On tärkeää varmistaa, **että jokaisella lapsella on yhtäläiset mahdollisuudet saada tarvitsemaansa tukea**, joten varhaiskasvatuksen järjestämisen lupahakemusmenettelyn kautta hakijalta voidaan vaatia suunnitelma siitä, miten tuen tarpeeseen vastataan lain mukaisesti.

JHL ei kannata varhaiskasvatuksen järjestämisen luvanvaraisuudesta luopumista. Varhaiskasvatuspalveluita tulee olla yhdenvertaisesti saatavilla valtakunnallisesti siten, että perheet voivat luottaa siihen, että niiden tarjoaman varhaiskasvatuksen laadusta on viranomaistasolla varmistuttu ennen toiminnan aloittamista.

Lisätietoja:

Hanna Takolander, puh. 044 0750 850

Håkan Ekström
JHL:n puheenjohtaja

Mari Keturi
toimialajohtaja

